

"De opdracht" bij het Kaaitheater

Moeilijk ideeën-theater van Heiner Müller en Jan Ritsema

Van onze medewerker

Heiner Müller, algemeen beschouwd als een van de belangrijkste toneelauteurs van de laatste decennia, is nooit een gemakkelijk verteerbaar schrijver geweest. De grondgedachte "ik vrees voor de schande om op deze wereld gelukkig te zijn" spreekt voor zichzelf.

Andere ideeën als "rouw-onrouw, schaamte, verraad en zelfmoord doorkruisen zijn oeuvre, dat bol staat van paradoxen, meta-

foren en gecomprimeerde zinnen.

"De opdracht" gaat over Müllers bedenkingen bij de Franse revolutie en de export van "Liberté, égalité-fraternité" naar Jamaica en andere eilanden in de Golf van Mexico. Met de komst van Napoléon Bonaparte vervalt de opdracht van drie gezanten. Door verraad, macht en onmacht wordt hun situatie volledig omgedraaid. Opdrachtgever Antoine ontvangt de brief die gezant Galloudec hem op zijn sterfbed schreef, maar hij beweert nooit een Galloudec gekend te hebben. De neger Sasportas werd opgeknoot en de blanke Debuissou heeft de zaak verraden.

Er treden nog andere personages naar voor in het stuk, maar ze worden allen gespeeld door dezelfde drie acteurs.

Eigenzinnig

Maar het theater van Müller gaat bewust niet over mensen, archetypes of personages, maar over zijn ideeëngoed. Indien Müller's theateropvattingen eigenzinnig zijn dan is dit evenzeer het geval voor regisseur Ritsema. Hij beweert met de Duitse auteur maar "De opdracht" is zijn eerste Müller-regie. Jan Ritsema stelt de tekst centraal en meent dat voor dit theater een

decor praktisch overbodig is. Hij doet de drie acteurs professioneel intens acteren met zo weinig mogelijk output. Daardoor vergt het enorm veel concentratie en bereidheid om in de geest van Müller en Ritsema te blijven.

Dit lukt wonderwel bij de 65-jarige Dries Wieme, die voor het eerst in het Kaaitheater actief is en in een moeilijke opdracht bewijst een van onze allerbeste acteurs te zijn. De meeste speelmogelijkheden krijgt Dirk Roefthoof, die o.a. met veel bravoure een lange tafelmonoloog vertolkt, maar toch steeds herkenbaar blijft uit vroegere rollen. De derde in het revolu-

tionaire trio is Bea Rouffart, beloftevolle actrice uit de jaren '80 en de regies van Jan Decorte maar sinds '83 nog slechts sporadisch actief in het jeugdtheater. Ze speelt hier wat moeizaam en schools enkele Müller-rollen. Ritsema maakt gebruik van directe video-opnamen en beelden op groot scherm in de achtergrond van het vrijwel kale podium. Het nut van bepaalde guld- en WC-scènes is ons in het kader van dit stuk zeker niet duidelijk geworden.

"De opdracht" werd in de versie van Jan Ritsema na enkele maanden regiewerk tot de helft gereduceerd, anderhalf in plaats van bijna

drie uur. Het resultaat blijft betwistbaar en zal voor een bepaalde groep sterk en gedurfd theater zijn, voor een andere groep overbodig en te gezocht teksttheater. Het was in elk geval de moeite om "De opdracht" in de produkties van Kaaitheater op te nemen, zegt directeur Hugo De Greef. In afwachting van een reeds goed gevulde tournee in Vlaanderen en Nederland is "De opdracht" nog te bekijken in de Studio van de O.L.Vrouw-van-Vaakstraat tot 1 februari, alle dagen behalve op 26 en 27 januari, om 20 uur.

FDC